

ВИЛНИУС ДЕКЛАРАЦИЈА О ИЗАЗОВИМА И МОГУЋНОСТИМА ЗА ПРАВОСУЂЕ У САДАШЊИМ ЕКОНОМСКИМ УСЛОВИМА

Европска мрежа судских савета, одржала је Генералну скупштину у Виљнусу (ЛТ) од 8-10. јуна 2011. године

ИМАЈУЋИ У ВИДУ ДА:

- I. Глобална економска криза значајно у већини европских земаља значјано утиче на смањење привредне активности, на недостатак финансијских средстава и растуће незапослености.
- II. Већина влада, суочена са ограниченим финансијским средствима, реагује предузимањем мера за смањење дефицита путем смањења потрошње и преиспитивања начин расподеле државног буџета на дужи рок.
- III. Ова ситуација такође утиче на велики број европских правосудних система која се суочавају са растућим бројем предмета, посебно у грађанским стварима, као што су неликвидност / радни спорови / стечај, и у одређеним случајевима у кривичним предметима, а у исто време морају да се баве смањењем буџета што за резултат има смањење броја запослених и, на неким нивоима, смањење судских плата.
- IV. Препорука ЦМ / Рец (2010) 12 Комитета министара Савета Европе државама чланицама о независности, ефикасности и одговорности судија проглашава да:
 - " свака држава треба да издвоји адекватна средства, објекте и опрему за судове и да им омогући да функционишу у складу са стандардима утврђеним у члану 6 Конвенције, као и да омогуће судијама да раде ефикасно
 - "плата судије треба да одговара професији коју обављају и одговорности, и да буде довољна да их заштити од утицаја на одлучивање",
 - " кроз посебне законске одредбе треба штити сигурност судија од смањења њихових накнада за рад."
- V. Свака економска мера, иако пролазна, врло вероватно утиче на правосуђе, али мора да се сачува суштинска улога правосуђа у демократском друштву. Правосуђе мора да настави да гарантује и у тешким економским ситуацијама основно право сваког грађанина, а то је приступ правди, ефикасну заштиту основних права и квалитет правде у разумном року.

- VI. Независно и ефикасно правосуђе је од велике економске важности, јер омогућава повољну инвестициоуе климу, која је неопходна за опоравак привреде.
- VII. Смањење средстава расположивих за правосуђе може имати нежељена дејства која би надмашила намеравани ефекат могућих владиних мера штедње. Одложена правда у важним случајевима, као што су јавне набавке, несолвентност и радни спорови, могу изазвати велику штету по инвестиционе пројекте; могу да одложе ефикасну употребу оскудних средстава и то може да угрози економски опоравак.
- VIII. Европски правосудни системи, инспирисани саветимаа за правосуђе или сличним аутономним телима, треба да одговоре на тренутну економску климу идентификовањем постојећих изазова и могућности како да их реше на одговарајући начин.

ПРЕПОРУЧУЈЕ

1. Посебне мере треба разумети као начин да се спречи и умањи утицај економске кризе на обим посла у судовима, кроз прерасподелу људских ресурса, привремено пружање помоћи судовима који су највише погођени и предузимање организационих мера.
2. Расположиви подаци указују на то да се европске друштва не суочавају само са пролазном кризом, већ улазе у нову економско окружење. Неопходно је, дакле, да се осмисле и адекватно спроведу дугорочне политике за правосуђе у складу са овом новом ситуацијом.
3. Ново економско окружење предузимање мера у циљу побољшања ефикасности судова,искористити тренутак да се размисли о новој судској мрежи, да се уведу и реформишу процедуре и унутрашња организација судова и интеграција иновативних информационаих и комуникационих технологија које су битна карактеристика за повећање ефикасности судског система.
4. Улагање у администрацији правосуђа и савремених технологија и јачање људских ресурса у судовима треба да буду охрабрени да би правосуђе још отпорнији на будуће изазове.
5. Судство и судије треба да буду укључени у неопходне реформе.

6. Правосудни савети или аутономне судске администрације треба да преузму значајну улогу увек узимајући у обзир и поштујући надлежности друге две гране власти.
7. Судство треба да предузме све неопходне кораке на промовисању поверења јавности у рад судова. Отвореност, транспарентност, одговорност, поштовање грађана, саосећање за тренутну ситуацију, унапређење рада судова, доношење пресуда и других судских одлука на језику који је јасан и разумљив, што је битан предуслов за постизање тог циља. Приступ правди мора бити обезбеђен, укључујући одговарајуће мере да се помогне и олакша приступ судовима лицима са посебним потребама.
8. Системи алтернативног решавања спорова могу да обезбеде грађанима одржив алтернативни метод постизања мирног и свеобухватног решења њихових сукоба. Треба јачати законске мере за оснаживање улоге медијације и помирења и успостављање адекватних јавних служби и активне улоге судова у подржавању и промовисању овог начина решавања предмета.
9. Они који су одговорни за припрему нацрта закона требало би да буду охрабрени да промовишу јасне и недвосмислене законе у циљу постизања веће правне сигурности и ради спречавања могућих спорове који само оптерећују рад суда.
10. Независност правосуђа и сваког судије је неопходан предуслов за пружање фер и непристрасног вршења правде у заштити људских права и основних слобода. Не може дозволити смањење трошкова који би подривали независност судства. То је суштински задатак правосудних савета у циљу одрживости и јачања независности правосуђа.